



➤ PANORAMA HRVATSKI ARHEOLOZI O



Piše: PETRA MUSTAČ

Brod pun zlata i amfora isplovio je iz 700. godine iz Konstantinopola, a pretpostavlja se da je krajnja luka dolaska bila Ravenna na sjevernom Jadranu. Put od tri tjedna bližio se kraju, no jaka bura koja ga je uhvatila na sjevernoj strani otoka Mljeta izazvala je brodolom i brod je završio s kompletnim teretom na trideset metara dubine, prekriven slojem pijeska, i za njega se više nije znalo dugih tisuću i tristo godina.

- Arheološka istraživanja

nalazišta bizantskog brodoloma počela su 2015. godine. Do danas je provedeno devet istraživačkih kampanja pod vodstvom Zavoda. Najvažniji nalaz čine četiri zlatne pojasne garniture, zlatne kopče, pojasni jezičci ukrašeni smaragdima, rubinima i biserima - luksuzni elementi kojima su se ukrašavali kožnati pojasevi visokih bizantskih dostojanstvenika - koji dosad nisu pronađeni u podmorju Sredozemlja - rekao nam je Igor Mi- ➤

ZLATO P
Jadranska bura potopila je bro

KRILI BLAGO BIZANTSKOG CARA



► PANORAMA 'OVO JE JEDINSTVENO S

◀ holjek, voditelj arheološkog istraživanja, podvodni arheolog iz Hrvatskog restauratorskog zavoda.

Arheološko nalazište tako je na svjetlo dana donijelo pravo bogatstvo.

- Osim zlatnih kopči i pojasnih jezičaca, na nalazištu su pronađeni i zlatnici četvorice careva iz Heraklijeve dinastije s kraja 7. stoljeća, prema kojima je moguće preciznije određivanje vremena potonuća broda. Imamo i prikaz prstena s carom, a pretpostavlja se da je on također iz Heraklijeve dinastije. Zanimljivo, svim zlatnim predmetima vlasnike je bio muškarac, i to bi mogao biti neki velikodostojnik visokog ranga - objasnio je Miholjek i dodao kako ženskog nakita uopće nema, a sav promet zlatom kontrolirao je car.

Zlatni teret završio je na pješčanoj padini uvale Tatinica, a arheolozi su u sklopu redovitih godišnjih kampanja pretraživali područje i doslovno pronašli pravo blago, a podmorje otoka Mljeta pokazalo se kao nalaz svjetske razine.

Naime, Mljet se nalazi na jednom od najvažnijih pomorskih pravaca koji je stoljećima povezivao istočni i zapadni Mediteran. Pretpostavlja se da je brod potonuo pokušavajući pronaći zaklon u uvali Polače, koja je zahvaljujući kasnoantičkoj palači i zaštićenom položaju stoljećima služila kao sigurno utočište brodovima tijekom vremenskih neprilika. Do uvale nije stigao, već je završio na dnu susjedne, i tako zapravo stoljećima ostao skriven.

- Iznimno su rijetka nalazišta iz doba Bizanta, znamo za dva, pretpostavljamo još da postoje dva, a oba su, zanimljivo, oko Mljeta. Jako je malo nalazišta, jer se carstvo raspalo, mijenjaju se povijesne okolnosti, a sama trgovina je puno rjeđa nego u doba kasnog Rimskog Carstva. No osim zlata, nađen je i brodski teret. Posebnog su oblike bile amfore.

- Stručnjaci sa Sveučilišta Stanford radili su tipologiju amfora,

pa znamo s kojeg su dijela Mediterana. Neke su s istočnog dijela, Turske, ali ima ih i s juga Apeninskog poluotoka, pa je za pretpostavili da je jedan od mornara bio upravo od tamo - objašnjava nam Miholjek što se sve može doznati iz jednog brodoloma.

Tim arheologa sa Sveučilišta Stanford predvodio je Justin Leidwanger, ugledni izvanredni profesor mediteranske arheologije i klasičnih studija na Sveučilištu Stanford, a upravo on i njegov tim su analizirali brodski teret. Poseban naglasak je bio upravo na amforama i keramičkom posudu.

- Unikatan je ovo svjetski nalaz, a posude nam može otkriti, primjerice, što su jeli brodolomci, koliko je osoba bilo, što su radili... Brod je imao četiri ili pet mornara, a mislimo da je na njemu bilo između 10 i 15 osoba ukupno. pronađene su i neke kosti, ali znamo da su pitanju životinje - rekao je američki sveučilišni profesor Justin Leidwanger i naglasio da mu je jako drago sudjelovati u radu na ovakvom nalazištu jer ovakav slučaj se ne može dogoditi u Kaliforniji, gdje on radi i živi, te još jednom naglasio kako je ovaj brodolom s Mljeta iz oko 700. godine "najvažniji brodolom tog razdoblja" na cijelom Sredozemlju.

Jedinstveni nalaz tako je otkrio mnogo, no iako su predmeti izvađeni iz mora, još se nije doznao tip broda. Ali, tvrde stručnjaci, i to će doći na red. - Predmeti su izvađeni i dokumentirani te u bazenima sa slatkom vodom desalinizirani, neki su već i restaurirani, a voljeli bismo da se napravi i izložba - kaže arheolog Miholjek o budućim planovima.

Na otkriću je naporno više od desetljeća radilo tridesetak osoba, a svi su jednako oduševljeni što su na kraju pronašli.

S obzirom na to da Mljet potpada administrativno pod Dubrovnik, pronađeni predmeti svoj će novi dom pronaći u dubrovačkim muzejima, a arheolozi nam tvrde da je im ovaj nalaz vrhunac karijere. ■





JETSKO, ARHEOLOŠKO OTKRIĆE'



1



2



3



4



5



6



7

1) Osim zlatnih kopči i pojasnih jezičaca, na nalazištu su pronađeni i zlatnici četvorice careva iz Heraklijeve dinastije s kraja 7. stoljeća

2) Mjesto potonuća na sjevernoj strani otoka Mljeta

3) Zlatni teret završio je na pješčanoj padini uvale Tatinica

4) Na otkriću je naporno više od desetljeća radilo tridesetak osoba

5) Svi predmeti su dokumentirani

6) Nađene su i brojne amfore te posude

7) Na brodu je bilo i pet mornara